

Motion till riksdagen

1989/90:Sk675

av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c)

Momsen på hotell- och restaurangtjänster m.m.

I denna motion yrkas att den fram till utgången av 1989 gällande reduktionsregeln för mervärdesskatt på hotell- och restaurangkonsumtion återinföres eller att mervärdesskattelagen på annat sätt justeras så att den av riksdagen i december 1989 beslutade hotell- och restaurangmomshöjningen elimineras.

Vidare yrkas på att en översyn av merskattereglerna kommer till stånd i syfte att skattemässigt skapa jämställdhet mellan exportförsäljning av hotell- och restaurangtjänster och annan försäljning till utlandet.

Om inte våra yrkanden skulle vinna riksdagens bifall yrkas i andra hand att vissa undantag från den högre momssatsen införes på hotell- och restaurangtjänster för utsatta områden som Kalmar län, för särskild tidsperiod och för betydelsefulla internationellt inriktade arrangemang.

Momsen och Kalmar län

Införandet av moms på hotell- och restaurangtjänster är ett mycket olyckligt beslut. Dels försämras balansen i handeln med utlandet i en utsträckning som kommer att få mycket allvarliga samhällsekonomiska effekter för vårt land. Dels drabbas landets turistnäring hårt. Eftersom turistnäringen finns företrädesvis i utsatta regioner får beslutet mycket allvarliga effekter ur regionalpolitisk synpunkt.

Det senare kan belysas med exemplet Kalmar län. Kalmar län är ett typiskt regionalpolitiskt problemområde. Länet är dessutom ett av våra främsta län ur turistsynpunkt. Mycket av ekonomi och utveckling genereras från en bas där turistnäringen utgör en betydande del.

För 1988 omsatte besöksnäringen i Kalmar län 1 179 000 000 kr. med en beräknad sysselsättningseffekt för länet med 2 083 heltidstjänster. Det totala antalet direkt sysselsatta är betydligt fler eftersom många är deltidsanställda just inom denna sektor.

De totala skatteintäkterna genererat av besöksnäringen uppgår ungefär till 60,5 milj. kr. varav till landstingets går 27,7 milj. kr. och till kommunerna 32,8 milj. kr.

Den kommersiella besöksnäringen i Kalmar län, dvs. den som direkt kommer att beröras av den ökade momssatsen svarar för 71 % av omsättningen. Detta innebär att 835 milj. kr. omsätts inom besöksnäringen som påverkas av samlad traditionell marknadsföring och är utsatt för marknadens känslighet.

En fördubbling av momssatsen på dessa tjänster innebär en belastning på näringen i länet med i runda tal 90 milj. kr. Det innebär en belastning som kommer att medföra betydande svårigheter och problem för mycket lång tid framöver för länet. Helt klart står att delar av näringen kommer att slås ut med de följder det kommer att få för kommuner och för länet som helhet. Folkpartiets och socialdemokraternas momsskatteförslag i denna del kommer att slå mycket hårt och hänsynslöst mot Kalmar län och andra liknande län.

Mot. 1989/90
Sk675

Tidigare motion i momsskattefrågan

I motion 1989/89:c 326 yrkade vi avslag på förslag att införa full moms på hotell- och restaurangtjänster. Vårt avslagsyrkande motiverades just med befarade allvarliga konsekvenser för glesbydsområden och regionalpolitiskt utsatta områden såsom sydöstra Sverige och fjällturismen i Norrlands inland. Även negativa effekter för turistnettot och försvagning av den svenska turistnäringens internationella konkurrenskraft påtalades, liksom felaktigheter och ofullständigheter i regeringsförslagets underlag. Ingen av våra invändningar har vederlagts. Och farhågorna har nu – mindre än en månad efter momshöjningen – bekräftats på ett sätt som är mycket betydande och understryker än mer en mycket allvarlig oro för framtiden.

Effekter efter beslutet

– Svenska vintersportregioner hårt drabbade

Beslutet har bringat svensk turism och svenskt reseliv i kraftig obalans mot ett klart underläge i förhållande till alla andra turism- och reselivsmarknader. Det visar det mycket kraftiga raset i försäljningen av bokningar som svenska skidsportorter drabbats av sedan beslutet fattades i december 1989.

– Utländska avbeställningar

Konsekvenserna av att momshöjningsbeslutet helt oförutsett ändrade spelreglerna på svensk rese- och konferensmarknad har blivit värre än vi befärade. Viktiga affärsförbindelser har brutits av utländska beställare. Preliminärbokade konferenser har flyttats, exempelvis en av ett stort internationellt företag preliminärt avtalad 500-personers konferens i Stockholm – en ren exportaffär – vilken med klar hänvisning till skattehöjningen flyttats till Wien.

– Kraftigt resevalutautflöde

Resevalutauppgifterna visar för senast redovisade månad – oktober 1989 – ändå större underskott än tidigare. Underskottet var 1,5 miljarder, vilket är 0,4 miljarder mer än samma månad 1988.

Flertalet bedömare inom konferens- och resemarknaden är ense om att de verkligt allvarliga konsekvenserna av mervärdesskattehöjningen inte kommer förrän om ett par år. Planeringstiden på denna marknad är flerårig och beslut tas regelmässigt mer än ett år före evenemangstiden.

Den prisbild som 1990 års hemvändande kongress- och konferensdelegeringar fått av Sverige kommer att skada oss länge. Det gäller också de beslutande kongresskommittéernas intryck.

Det är av angivna skäl angeläget att vi med minsta möjliga tidsutdrakt kan komma ur den olyckliga situation som den svenska marknaden hamnat i. Konkurrerande länder och städer – Helsingfors, Amsterdam, Genève, London, Berlin etc. – använder självklart Sveriges världshögsta konsumtions-skatt som argument i sin konkurrerande marknadsföring. Om beslutsändring inte aktualiseras förrän efter traditionell analys, baserad på något eller några års erfarenheter, kommer Sverige som res- och semesterland, och därmed svensk ekonomi, att långt in på 90-talet få dras med sådana skadeverkningar, som vi nu redan ser.

Kollision med EG istället för anpassning

Ytterligt anmärkningsvärt är att de två partierna folkpartiet och socialdemokraterna som genomdrivit beslutet inte tagit hänsyn till de diskussioner som vid beslutstillfället pagick inom EG.

Den 18 december – 3 dagar efter majoritetens skattebeslut – tog EG:s ministerråd ett beslut att i två år uppskjuta försöken att enas om en harmonisering av momsen i de 12 EG-länderna. Samtidigt beslöts enligt massmedia-rapporteringen (Svenska Dagbladet den 20 december med referens till Wall Street Journal) att EG-länderna skall ha som mål att hålla sig inom ramen 14–20 % om momssatserna ändras, och att man också åtagit sig att inte ändra momssatser så att dessa avviker mer än nu från eftersträvd ram.

Om majoriteten vid beslutstillfället hade information om vilken vändning harmoniseringsdiskussionerna inom EG tagit och om den ambition som ligger bakom dessa, är det mycket svårt att förstå hur majoriteten kunde fatta det beslut som nu togs den 15 december. Hela idén med EG-harmoniseringen är att förhindra att gränshandeln på ett irrationellt sätt styrs av olika skattesatser. Detta gäller också i hög grad gränshandeln med turismtjänster. När svenska vintersportare i dag på grund av 23,46 % hotellmoms styr till hotellmomsfria Norge och Finland eller 10 %-momslandet Österrike är det precis sådana konsekvenser som man i EG-diskussionerna vill undvika. Situationen nu gör det mycket svårare att nå överenskommelser med EG där t.ex. ett land som Frankrike har en momssats på 5,5 %.

Likställdhet av exportnäringar

Den skattemässiga hanteringen av turismtjänster avviker radikalt från den momsfrihet som gäller för varuexport. En del av hotell- och restaurang-momshöjningens skadeverkningar skulle kunna elimineras om likställdhet vid export förelåg mellan området turism/resoliv och övriga exportnäringar.

Närmare utredning krävs för att se om en sådan förändring är möjlig och en analys av hur motsvarande frågor hanteras internationellt.

Mot. 1989/90
Sk675

Enklarest torde frågan kunna lösas för sådan försäljning som faktureras utländsk köpare och betalas från utlandet. Där kan direkta paralleller med varuexport göras.

En annan möjlighet kan vara att bygga på utländska besökares användning här i Sverige av utländska kreditkort. Internationellt förekommer – åt vara kanske endast undantagsvis – att utländsk köpare som betalar med internationellt kreditkort får konsumtionsskatten direkt avlyft, inte bara vid varuköp utan också vid restaurangkonsument. Problematiken i sin helhet bör snabbutredas.

Undantag från huvudregeln

Om inte vårt förslag om upphävande vinner riksdagens bifall föreslår vi i andra hand att vissa undantag från den allmänna regeln införes.

Riksdagsbeslutet i december förutsatte att utvecklingen uppmärksam skall följas så att nödvändiga regionalpolitiska och andra åtgärder kan vidtagas därest förhållandena så påkallar.

Riksdagen bör därför nu hemställa hos regeringen om att nu återkomma till riksdagen med förslag till undantag från huvudregeln att ta ut full moms på hotell- och restaurangtjänster i sådana områden där sådana starka skäl föreligger för det.

Ett sådant generellt undantag borde vara de regionalpolitiskt utsatta regionerna som Kalmar län.

Undantag borde också gälla för vissa delar av den svenska fjällvärlden.

En annan undantagskategori är sådana internationella arrangemang som exempelvis 1990 års ryttar-VM i Stockholm, där kraftig nedgång nu befaras i deltagarantalet – ursprungligen beräknat till 5 000. I sådana fall och ytterligare liknande fall kan det vara lämpligare att regeringen begär riksdagens bemyndigande att fatta beslut.

En tredje metod kan vara säsongmässiga undantag, exempelvis momsskattens för den tidsperiod då Sverige väsentligen utgör mål för turism från utlandet, primärt månaderna juni–september.

Dessa korrigeringar skulle något kunna mildra verkningarna av en i grunden felaktig åtgärd.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att upphäva sitt beslut från den 15 december 1989 om en fördubbling av momssatsen för hotell och restaurangtjänster och att tidigare momsskattenivå återinförs,
2. att riksdagen beslutar att en utredning tillsätts i syfte att utreda förutsättningarna för en likställdhet mellan området turism/reseliv och övriga exportnäringar vad avser momsskattereglerna,
3. att riksdagen, vid avslag på yrkandena 1 och 2, som sin mening

ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undantag från den
högre momssatsen i vissa fall.

Mot. 1989/90
Sk675

Stockholm den 25 januari 1990

Agne Hansson (c)

Marianne Jönsson (c)